

Ἄς ἐλπίσωμεν πρὸς τιμὴν τῶν λαῶν ὅτι τοιαῦται παραφροσύναι δὲν θὰ ἐπαναληφθῶσι πλέον.

Ἦδη, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὁ πολιτισμὸς ἐποίησε τοιαύτας προόδους, ὥστε ἐν τακτικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων καὶ οἱ σφοδρότατοι τῶν χειμῶνων δὲν διασπείρουσιν ὡς ἄλλοτε τὸν θάνατον ἐφ' ὀλοκλήρων χωρῶν. Οὕτω κατὰ τὸ 814 τὸ ψῦχος ὁ λιμὸς καὶ ἡ ἐπιδημία ἐξωλόθρευσαν τὸ τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γαλλιανίας. Τὸ 1316 ὁ ἐπακολουθήσας μετὰ τὸν χειμῶνα λιμὸς ἦτο τόσοσ φρικτός, ὥστε ἐκλεπτον τὰ μικρὰ παιδία καὶ τὰ ἔτρωγον. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων ὑπὸ Ἐρρίκου τοῦ Δ' τὸ 1590, ὅτε οἱ κάτοικοι κατήντησαν νὰ τρώωσιν ἀκαθάρτα ζῶα, χόρτα βραστά καὶ δέρματα ὑποδημάτων, μήτηρ τις ἐπεχείρησε φάγη τὰ δύο τῆς τέκνα. Καὶ αὐτὴ μὲν ἀπέθανε, οἱ δὲ κληρονόμοι τῆς, διότι ἦτο πλουσιωτάτη, εὔρον λειψανά τινὰ τῶν ἀτυχῶν παιδιῶν,

ἅτινα εἶχεν ἀλατίση, ὅπως διατηρηθῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον.

Πρὸ τινῶν αἰῶνων οἱ Λύκοι ἐπωφελοῦμενοι τοῦ σφοδροῦ ψύχους καὶ τῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ χιόνος ἐκτάσεων εἰσῆρχοντο εἰς Παρισίους. Οἱ ἐνδεεῖς ἔθνησκον ἐν τάχει ἐκ τῶν στερήσεων καὶ ἐκ τοῦ ψύχους. Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων τῆς μεταφορᾶς καὶ αὐτῶν προσέτι τῶν ὁδῶν ὁ λιμὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ. Ἄγνοοῦμεν ἡμεῖς οἱ σημερινοὶ τὸ μέγεθος παρομοίων συμφορῶν. Ἡ ὑπερτάτη καταφυγὴ ἦτο τότε αἱ δημόσιοι λιτανεῖαι, οἷα ἐγένετο ἀκόμη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1587, ὅτε χιλιάδες λαοῦ, ἡγουμένου αὐτοπροσώπως τοῦ βασιλέως καὶ συνοδευομένου ὑπὸ δύο καρδιναλίων, τῶν Βουρβῶν καὶ Βανδὸμ, ἠκολούθησαν τὰς ὑπὸ τῶν μοναχῶν φερόμενας σοροὺς τῶν ἀγίων λειψάνων.

Ὁ ἱστορικὸς ἐλησμόνησε ν' ἀναφέρῃ ἂν ἡ ἐπιβλητικὴ αὐτῆ ἱεροτελεστία ἐπήνεγκε τὸ ἀναμνηστικὸν ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ ***

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

15 Ἰανουαρίου 1890

Ἐπλήρωσα καὶ ἐγὼ τὸν φόρον μου εἰς τὴν ἐπιδημίαν τοῦ συρμού ἢ εἰς τὸν συρμὸν τῆς ἐπιδημίας. Διότι διὰ νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἔχω τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἔπαθα ἀπλὴν θέρμη. Ἀλλὰ ποῦ τολμῶ νὰ τὸ ἐκποτίσω; Ἠσθῆνησα καθ' ὃν χρόνον ὅλοι ὁ κόσμος πάσχει ἢ νομίζει ὅτι πάσχει ἀπὸ ἰνφλουέντζαν, τὸ καθήκόν μου ἦτο νὰ πάθω ἰνφλουέντζαν. Πᾶσα ἐκτροχίασις ἀπὸ ζῆτον γενικὸν κανόνα θὰ ἐθεωρεῖτο ἀνευλάβεια ἀσυγχώρητος, ἐπανάστασις κατὰ τῶν καθεστώτων, ἐγκλημα καθοσιώσεως. Ὑποκίπτω λοιπὸν εἰς τὸ πεπρωμένον.

Ἐπῆρξα καὶ ἐγὼ μετὰ τῶσων ἄλλων μυριάδων θῦμα τῆς ἀσθενείας, ἢ ὅποια μαστίζει ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον. Προσέφερα καὶ ἐγὼ γενναιοφρόνας τὸ σῶμά μου δι' ὀλίγας ἡμέρας ἄσυλον τῶν μικροβίων τὰ ὅποια ἐκ Ρωσσίας διεσπάρησαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ὡς σμήνος Ἀγγλων περιηγητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κοὺκ ἀνέλαβε νὰ ἐπιδείξῃ ὅτι ἔχει ἀξιοθέατον αὐτὴ ἡ γηραιὰ ἡπειρὸς μας... Διότι τὸ ἔμαθες ἴσως. Μετὰ ἀπεγνωσμένας προσπάθειας Βιενναῖος ἰατρὸς κατῶρθε νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ τὸ βακτηριδίον τῆς ἰνφλουέντζας. Τόσῃν καλῇ θέλῃσιν κατέβαλαν οἱ ἰατροὶ ὅλοι τῆς Γῆς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, ἀφ' ὅτου διεδίδθη ἡ ἐπιδημία τοῦ κατάρρου, ὥστε πραγματικῶς ἔλλειψιν προθυμίας θ' ἀπεδείκνυε τὸ βακτηριδίον, ἂν δὲν παρουσιάζετο ἐπὶ τέλους εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μικροσκοπίου ἐνὸς ἐξ αὐτῶν. Οὕτω θὰ ἤσυχάσουν καὶ οἱ λοιποὶ καὶ θὰ ἐπανέλθουν μὲ περισσότερον ζῆλον εἰς τοὺς ἀρρώστους των, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ὅλου τοῦ ζήλου των.

Τὸ ἀπελπιστικὸν εἶνε ὅτι ἐνῶ ὅλοι μὲ τὴν εὐκολίαν ἀπὸ τινος ἀνακαλύπτουσι τὰ μικρόβια τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν, κανεὶς δὲν κατορθώνει ν' ἀνακαλύπτῃ τὸν τρόπον τῆς καταστροφῆς αὐτῶν, ἐγὼ

δὲ ὁμολογῶ ὅτι θὰ ἐπρωτίμων τὸ δεύτερον, διότι δὲν βλέπω τί μᾶς ὠφελεῖ νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν, τὰς ιδιότητας, τοὺς τρόπους τῆς ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν μας καὶ νὰ μὴ γνωρίζωμεν πῶς νὰ τοὺς ἐξωλοθρεῦσωμεν.

Ἐπὶ τέλους ναί! Ὅλοι αἱ νόσοι καὶ αἱ μαλακίαι εἶνε ἀποτέλεσμα μικροβίων! Τὰ μικρόβια μάλιστα αὐτῶν δὲν τὰ εἰσδεχόμεθα ἐξωθεν. Τὰ τρέφομεν ὅλα ἐντὸς τοῦ σώματός μας. Τὸ πᾶν δὲ εἶνε νὰ κατορθώσωμεν νὰ συζοῦν ἐν ἀρμονίᾳ. Ὅταν ὑγιαίνωμεν ἕκαστον μικρόβιον ἐκτελεῖ τὸ καθήκόν του καὶ ἡ μηχανὴ τῆς ζωῆς λειτουργεῖ κανονικῶς. Ὅταν ἀσθενήσωμεν, θὰ εἴπη ὅτι κάποιον ἐκ τῶν μικροβίων μας ἐγεινεὶν ὀκνηρότερον, ἐν ἄλλο δὲ εὔρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταστῇ ἐπιθετικώτερον, νὰ καταλάβῃ αἰφνιδίως τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπομένως νὰ ἐκτραπῇ εἰς ἀθαιρεσίας, αἱ ὅποια διασαλεύουν τὴν ἰσορροπίαν τῆς σωματικῆς υἱείας. Καὶ ὅταν ἀποθάνωμεν, δηλαδὴ ὅταν χάσωμεν τὴν δύναμιν νὰ διατηρῶμεν τὴν ἰσότητα μετὰ τῶν μικροβίων μας, καθὲν ἀπὸ αὐτὰ πηγαίνει εἰς τὴν δουλειά του. Ἀλλὰ τί μὲ ὠφελοῦν ὅλα αὐτὰ αἱ θεωρίαι; Μέχρι τοῦδε ἀρκετὰ μικρόβια ἀνεκαλύψαμεν. Ἄς καταγινομεν τώρα νὰ εὔρωμεν καὶ τὸ ποντικοφάρμακον μερικῶν. Ἄλλως, φίλε μου, φοβοῦμαι ὅτι καμμίαν ἡμέραν θὰ ἔχωμεν ἀνακαλύψει τόσα, ὥστε καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς θὰ εἶνε κινήτος ζωολογικὸς κῆπος βακτηριδίων, καὶ θὰ τὸ εἰξεύρῃ, γνωρίζεις δὲ ὅτι τὴν δυστυχίαν ἀποτελεῖ ἡ γνῶσις αὐτῆς.

Ἀρχίζω νὰ ἐνθυμοῦμαι μὲ πόνον τοὺς μακρυνοὺς καιροὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους ἠσθενοῦμεν καὶ ἀπεθνήσκουμεν, χωρὶς νὰ εἰξεύρωμεν ὅτι εἴμεθα θύματα τῶν ἀπειρῶν μικρῶν ὄντων, τὰ ὅποια μᾶς ἀπεκάλυψε τὸ μικροσκοπίον τοῦ Παστέρ, τοῦ Κῶχ καὶ τῶν μαθητῶν των.

K...